

Gozdnogojitveni ukrepi in njihov vpliv na kvaliteto lesa

V februarju je na Koroškem, natančneje v Pamečah pri Slovenj Gradcu, potekala že 15. tradicionalna licitacija vrednejšega lesa. Kljub oviram zaradi epidemije je ponudbe za odkup lesa oddalo kar 46 kupcev iz Slovenije in tujine. Skupna vrednost prodanega lesa je dosegla okoli 1,2 milijona evrov in najvišje cene je tudi letos dosegel gorski javor rebraš, ki ga bodo odpeljali na Portugalsko. Njegov furnir je zelo cenjen za opremo prestižnih prostorov ter izdelavo pohištva in glasbil. Tudi v tem letu so bili glede količine odkupljenega lesa v ospredju kupci s Kitajske, saj so preko posrednikov kupili kar 600 m³ hlodovine hrasta, javorja, jesena in tudi bukve. Na nastanek lesa visoke kvalitete in vrednosti vplivajo številni dejavniki, eden od pomembnejših je prav gotovo proces uspešnega sodelovanja lastnika gozda in gozdarske stroke ter njunih pravih odločitev. Gozdar in lastnik z ustreznim načrtovanjem ukrepov v gozdu usmerjata rast izbranih dreves v sortimente visoke vrednosti. Hkrati pa je ključnega pomena tudi, da se taka drevesa prepoznajo in njihove hlode usmerita na tovrstno licitacijo.

Ena od značilnosti gospodarjenja z gozdom so dolgi proizvodni cikli, ki se ob upoštevanju načela sonaravnosti še podaljšajo. Dandanes zasnovan gozd bo v času svoje rasti podvržen številnim izzivom, ki jih prinašajo tujerodni organizmi, podnebne spremembe in nenazadnje tudi družbeno pogojene spremembe. Prav zaradi dolgoročnosti odločitev morajo biti vsi ukrepi v gozdarstvu dobro premišljeni in temeljiti na premislekih glede potencialnih scenarijev razvoja gozdov. Kot pomoč pri tem so v tujini razvili različne modele razvoja gozdov, ki na podlagi algoritmov napovedujejo rast dreves ali sestojev glede na rastiščne, drevesne, sestojne in gozdnogospodarske dejavnike. Na tem strokovno-razvojnem področju je slovensko gozdarstvo v zaostanku in trenutku zgolj v fazi testiranja obstoječih modelov razvoja gozdov na lastnih podatkih.

V letu 2021 začnemo objavljati nove serije sredic, tokrat na temo makroskopsih in mikroskopskih značilnosti lesa najpogostejših in najpomembnejših drevesnih vrst v Sloveniji. Poleg značilnosti lesa, vidnih s prostim očesom, in tistih, ki jih lahko opazujemo le na mikroskopskih preparatih, bomo predstavili tudi glavne značilnosti, ki omogočajo razlikovanje obravnavane vrste od drugih vrst lesa. V tej številki predstavljamo les smrekove oz. smrekovine. Čeprav po zadnjih podatkih ne prevladuje več v skupni lesni zalogi Slovenije, je še vedno najpogosteje uporabljena vrsta lesa. Razlog je predvsem njeno ugodno razmerje med gostoto in trdoto ter dobre lastnosti za obdelavo. Smrekov les se uporablja v gradbeništvu, za stavbno pohištvo, opaže, glasbila, obloge, furnir, papir itn. Ker pa je njen potencialni naravni delež v Sloveniji ocenjen na zgolj 8 %, bomo morali nujno začeti preusmerjati lesno industrijo v uporabo lesa drugih drevesnih vrst, predvsem listavcev.

dr. Mitja SKUDNIK in dr. Polona HAFNER